

Eddi ANTER

Lilly

“Ben Bir ‘Arap Yahudisi’yim”

DESTEK YAYINLARI: 468
EDEBİYAT: 161

Lilly / Eddi ANTER

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Editör: Aslı Bahşi
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Destek Yayınları: Haziran 2014
2.Baskı: Temmuz 2014
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-4994-71-7

© Destek Yayınları
İnönü Cad. 33/4 Gümüşsuyu Beyoğlu / İstanbul
Tel:(0) 212 252 22 42
Fax:(0) 212 252 22 43
www.destekyayinlari.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/ DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari

Deniz Ofset - Nazlı Koçak
Sertifika No. 29652
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad.
Odin İş Mrk. B Blok No. 403/2
Zeytinburnu / İstanbul

Eddi ANTER

Lilly

“Ben Bir ‘Arap Yahudisi’yim”

“Alaattin’in Sihirli Lambası” masalını dinledikten sonra lambayı ben bulduğumda cinden hangi üç şeyi isteyeceğimi düşünerek geçmişti çocukluğum. Uzun bir süre kesin kararımı verememiştim çünkü dileklerin sayısı yetersiz geliyordu. Birincisiyle anne, ikincisiyle babama özel bir şey isteyecektim, fakat son kalan dileğim için sevdiklerimin sayısı çok fazla olduğundan seçim yapmakta zorlanıyordum. Sonunda aklıma sihirli bir kalem isteyebileceğim geldi. Onunla yazdığım her şeyin gerçekleşmesini dileyecektim. Bir gün ansızın bembeyaz bir melek göründü ve bana o sihirli kalemi uzattı. Ben de yazmaya koyuldum.

*Bu roman annem Gisèle Anter için...
Ömrü uzun, keyfi bol olsun.*

20 Ağustos 2006

TEŞEKKÜR

Yaradanıma,

Bir elmanın iki yarısı değil de her ikimizin de birer elma olduğunu, onun olgun kırmızı, benim ham yeşil bir elma olduğumu öğreten eşim Etel'e yanımda olduğu için...

Annem ve rahmetli babama benden bir hayat hikâyesi yaratmaya karar verdikleri için...

Selim ve Nazlı'ya yaşadıklarımız ve yaşayacaklarımız için; Moris ve Rahşan'a olmazsa olmaz oldukları için...

Bitmek tükenmek bilmeyen hevesleriyle sadık dinleyicilerim, çocuklarım Joelle, Rosalie ve Erol'a, akıl hocası Vitali Antebi'ye...

Her zaman açılacak yeni bir kapının olduğunu hatırlatan Mara Gülerşen'e ve iç dünyanın aydınlanmasına yol gösteren Gökmen Tokgöz'e...

İlk öykümü yayımlayan Özcan Karabulut ve İmge Öyküler'e...
Şalom gazetesine, Viktor Apalaçi ve Lina Filiba'ya...

Yazılarımı düzenli olarak baskıda görmemi sağlayan Yurdagül Erkoca, Sara M. Romano ve *Beyoğlu* gazetesine...

Desteğiyle yanımda olan Hakan Çarmıklı ve www.maksimum.com sitesine; insafılı eleştirmenlerim Hazer Özil, Tina, Semra, Seçil ve edebiyat öğretmenliğimi yapan yazar arkadaşım Pınar "Şampiyon" Sarp'a...

Yazdıklarıyla ilham kaynağım olan Sevgili Hıncal Uluç'a...

Elimden tutup emeklememe yardım eden ve adımlarımı sabırla gözlemleyen Mario Levi'ye canıgönülden teşekkür ederim.

On üç yaş törenimi bugün yapıyor olsaydım, geleneksel mum törenimde menoramın mumlarını sizin yakmanızı isterdim.

Şanslıyım ki kader ağlarını örerken bir araya gelmişiz. Sayenizde uzun zamandır gördüğüm rüyalarımın biri gerçekleşiyor. Ne kadar mutluyum bir bilerseniz...

İyi ki varsınız...

Kime ne!

Doğan güneşle beraber kalktığımda kendimi mutlu ve huzurlu hissediyorsam...

Ondan ayrı ve uzak olduğumda huzursuzsam ve onu özliyorsam...

Her bir araya gelişimiz bir kavuşma hissi yaşattıyorsa...

Eline dokunduğumda ellerim ve bacaklarım titriyorsa...

Kalbim her seferinde düzensiz çarpıyorsa...

Onu öptüğümde gözlerim kapanıyor ve cenneti görüyorsam...

Bedenim onunla beraberken uyum ve ahenk içindeyse...

Ruhum açığa çıkabiliyor, kaçacak bir yer, saklanacak yeni bir beden aramıyorsa...

Ve ben halimden memnunsam kime ne!

2. BÖLÜM

NEREDESİN?

Yanlış görmediniz, kitabınızın sayfaları da eksik değil. Sadece 2. bölümden başlamak istedim. Huyum kurusun, bir işe başladım mı onu illa bitirmem lazım. Romanıma başlayıp da bitiremedim gibi bir durum ortaya çıksın istemedim açıkçası. Başlığı böyle attığım için başlamış saymıyorum. Aslında sadece kendimi aldatıyorum, biliyorum ama kime zararı var ki! Zaten şimdiye kadar bilerek kime ne zararım olmuş ki bundan sonra olsun?

İlk romanım olduğu için ilginç bir girişi olsun istedim. Yazıp yazmama konusunda ise, karar verene kadar nice kışlar geçirmiştim. Zaman akıp giderken birden olağan bir sabah vakti, konu kafamda şekillenmeye başladı. En önemlisi, yıllar önce böyle bir roman yazmaya niyetim olduğunu söylediğimde annemin tepkisini hatırlıyorum da; çok kararlıydı. “Şayet benimle ilgili kötü bir şey yazarsan kendimi öldürürüm” demişti. Ardından da her zamanki kendinden emin haliyle, “Ne yazarsan yaz geldiğim yeri değiştiremezsin. Ama kendimi öldürürsem buna sen sebep olursun bil” diyerek azap çeken vicdanıma dokunmuş olsa da, yazmaktan vazgeçemedim işte. Gitmeyi hiç sevmediği cenaze törenlerini düşündüm ve onun cenazesini anlatmaya karar verdim.

Annem de günün birinde ölecekti. Ama yaşadığı süre içinde düşündüklerinden, söylediklerinden ve yaptıklarından dolayı kaç kez onu öldürmek istediğime bir tek Allah şahittir. Hayatının nasıl biteceği konusunda yüz şey düşünsem de aklıma böyle bir son gelmezdi.

Hele ölümüne benim sebep olacağım asla.

Annemi öldürdüm.

Ben, canım kadar, hatta daha bile fazla sevdiğim annemi öldürdüm.

Bunu bilen sadece ikimiziz. O da artık kimselere anlatamaz. Keşke anlatabilse, bunun bir yolu olsa da durum ortaya çıksa, diye

düşünüyorum. Cezamı çekmeye razıyım. Yine de ne yaptım ki ben diye düşünmekten alıkoyamıyorum kendimi. Bu benim alın yazım-mış, öyle kabullenmeliyim diyerek içimde kopan fırtınaları bastırıyorum. Alın yazısını önceden biliyor gibi konuşan ve ona göre davranan hep o değil miydi? Neden kendisini hazırlamamıştı peki? Olanların tek suçlusu ben miyim? Ya alın yazım? Onu yazanın suçu yok mu? İsteseydim değiştirebilir miydim ki? Bilemiyorum ama yaptıklarımın ve yaşadıklarımın asla pişman değilim, işte bundan eminim. Olanlardan dolayı çok üzgünüm ama bu son da onun kaderiymiş. Zaten o her zaman, kaderden kaçamazsın demez miydi? Bırakın kaderi, alın yazısını bir yana, “Lasciatemi vivere”, ben de hayatımı istediğim gibi yaşayayım. Söylemesi kolay ama yapmaya gelince nedense öyle olmuyor. Bazen istesem bile yapamıyorum.

Kafam bunlarla doluyken, her zaman sadece mutluluğu hissettiğim ve kahkaha seslerinin yankılandığı evinde, ağabeyimle yan yana durmuş, kız kardeşimle el ele tutuşup ağlarken annemin nasıl bir hayat yaşadığını düşünmeye başladım. Ona sorulduğunda kendisinden ruhu genç biri diye bahsetmeyi severdi ama bana sorsalar gençliğini istediği gibi ve doyasıya yaşamamış biriydi. Üstelik de, doyasıya yaşayamadığı gençliğinde olduğu gibi tüm hayatı boyunca da yalnızdı. Evin içindeki bolca sese ve kalabalığa rağmen yalnız...

Doğduğunda ve son yolculuğuna uğurlanırkenki gibi yalnız...

Hiç şikâyet etmedi o yalnızlığından. Günlerin, hatta saatlerin içinde küçük mutluluklar arayarak Allah'ın ona nasip ettiği güzellikleri keşfedene ve sahiplenene kadar pes etmeden yaşadı. İnancı, her an bir güzellikle karşılaşabileceğiydi. Yeter ki görmek istesin.

Vücut yaşı yetmişlerinin sonlarında olmasına rağmen görüntüsü altmışların başında, hayat coşkusu ve gözlerindeki ışıltı otuzlarında, kafa yapısı ise yirmilerinde kalmış bir genç kız gibi saf, tecrübesiz ve gamsızdı. Bize anlattıklarına göre, o, her zaman “La Tigresse”ti. Dişi bir kaplandı. Benim içinse asla vazgeçilemeyendi. O korkunç geceye kadar beni sahiplenen tek kişiydi. Benim sahibemdi.

Bu gece annemin evinde onun adını rahmetle anmak için

bir araya geldik. Kapısını her fırsatta kutlamalara ve şenliklere açmayı âdet edinmiş biri için ortam biraz hazin ve anlamsızdı. Kendi evi olmasına rağmen hem o aramızda yok hem de burada özel bir şenlik ya da kutlama yapılmayacak. Tam aksine hepimiz üzgün ve şaşkın durumdayız. Aklıma devamlı tekrar ettiği bir söz geliyor: “Bazı şeyleri geçmişe gömüp unutmaya çalışmak en doğrusu.” Anıları mı yoksa insanları mı gömmeyi kastetmişti böyle konuşurken, keşke sorsaydım. Gömdüğüm anılar nedense unutulmuyor. Gömüldükleri yer belli olunca istediğimde gidip onları çıkarabiliyorum. Galiba en doğrusu denize atıp suya karışmasına ve akıntıyla sürüklenip gitmesine izin vermek. Ya insanlar? Onları, ne kadar istesem de unutabilmek kolay mı? Hiç unutmayı deneyip de başaran oldu mu acaba?

Salonun her tarafı hıncahınç insanlarla dolu. Onu biraz olsun tanıyabilmiş olanlar, az da olsa sevenleri, lüzumlu lüzumsuz akrabalar, arkadaşlarımız ve biz. Alt alta, üst üste, sağlı sollu merakla bakan gözlerin altında üçümüz senelerce cuma geceleri yemeğe geldiğimiz evde hep oturduğumuz aynı koltukta oturuyor ve duanın başlamasını bekliyoruz. Dinin gerektirdiği gibi davranmıyoruz aslında. Yere oturmalı, rahatsız bir şekilde durmalı, acı çekmeli, ağrıyı daha fazla hissederek ağlamalıyız. Bizler kendimizi bunu yapmak zorunda hissetmiyoruz. Hem o kadar dindar değiliz hem de çok üzgünüz. Hiçbirimiz mecburiyetlerle uğraşamayacağız.

Hayatım boyunca ailedeki tüm olayların ve problemlerin ortasında olduğum gibi, bu gece de koltuğun ortasında duruyorum. Sağımda duran kız kardeşimin elini tutmuş ara sıra anlamlı bir şekilde sıkıyor ve ona bir nebze kuvvet vermeye çalışıyorum ama belli etmemem de içimden ağlamak geliyor ve yasını hemen bir başıma kalıp tutmak istiyorum. Yapamıyorum, izin vermiyorlar, etrafımı çevirenler buna fırsat bırakmıyor. Bu kalabalık insanın başını döndürüyor, düşünmememe imkân tanımıyor. Küçük fısıltılar uğultuya dönüşerek kulaklarımı tırmalıyor.

Solumda duran benden iki yaş büyük ağabeyimle ara sıra göz

göze geliyorum. Sımsıkı tuttuğum gözyaşlarımı belli etmeyen ağzım kapalı, içeriye doğru çektiğim altdudağımı dişlerimle ezerken, yüzümde pişmanlık ya da suç işlemiş bir çocuk ifadesiyle onu süzüyorum. Ağlamaması için dua ediyorum. Çünkü onu ağlarken hiç görmedim. Ve şimdi başlatmanın zamanı değil, o yüzden kendimi tutuyorum. Ağlamamam lazım. Kendimi bıraksam hepimiz birden boşalacağız. Ama annem bizleri hep mutlu görmek istedi. Bunun için de elinden gelen çabayı son anına kadar sarf etti.

Kim bilir ağabeyim ve kız kardeşimin gözlerinin önüne annemle ilgili hangi anıları geliyordu? Keyifsiz olanı hiç yoktu ki. Hele öldükten sonra kötü anıları hatırlamak mümkün olmayacaktı. Ağlamamalarının sebebi bu olsa gerek diye düşündüm. Önce babalarını, ardından da annelerini kaybeden, yalnızlıkla nasıl başa çıkacaklarını bilemeyen üç küçük çocuğa dönmüştük. Kabullenmek istemediğim bu yalnızlık haline alışmak zorundaydım. Ama kolay olmayacağını biliyordum. Uzunca bir zamana ihtiyacım olduğu gerçeğini inkâr edemezdim.

Vakit ne kadar da yavaş geçiyormuş kendi istediği zaman. Yine hiç istemediğim ve hiç anlamadığım halde dinimin gereği olan bir törenin tam başındaydım. Bu törelerden ve törenlerden hayatım boyunca her seferinde kaçmayı düşünmüş ama maalesef hep sonuna kadar ya anneme ya da babama olan saygımdan oturmuştum. Şimdi ise kaçmaya çalışmanın zamanı değildi. Annem ne de olsa böyle bir davranışı hak etmiyordu. Tam aksine dinin gerektirdiği tüm kuralları sonuna kadar yerine getirmeliydik. Ben, ağabeyim ve kız kardeşimden bağımsız olarak da yapmalıydım ne gerekiyorsa. Yapmaya da kararlıydım zaten. Daha önceden olduğu gibi annemin gözüne girmek için ya da ondan sevgi görmek için değil de anısını canlı tutmak için ve ruhu huzur bulsun diye yapmalıydım. Annem buna fazlasıyla layıktı. Ölümüne hazır değildim doğrusu. Aslında hiçbir zaman da hazır olmayacaktım. O benim gözümde bir ilaheydi, hiç ölmeyecek gibiydi ya da öyle olmasını içten içe arzulamıştım. O benim yaşam gücüm, mutluluk abidem ve enerji kaynağımdı...

Yetmiş küsur sene önce Beyrut'ta Fransız vatandaşı olarak doğan annem acaba Türkiye'de üç çocukla bir hayat geçireceğini veya sonunun bu şekilde olacağını hiç düşünmüş müydü? Uzun yıllar İtalya'da kaldıktan sonra lisanını bilmediği ve daha önceden hiç görmediği bir ülkeye gelin gideceği gençlik hayalleri arasında mıydı acaba? Düşünse ya da düşünmese sonuçta çok fark eder miydi? Hayatı boyunca "Allah'ın işine karışılmaz ve mukademat" diye tekrar eden o değil miydi?

Kendimi bildim bileli kaderine teslim olmuş biriymi. Allah inşallah geride kalanları için iyi şeyler yazmış olsun demekten başka bir şey gelmiyor şu an aklıma. Âmin.

Bir an gözlerimi kapattım ve düşünmeye çalıştım. Acaba kör olsaydım daha mı az acı çekerdim? Etrafımdaki acı çeken, kıvranan, ağlayan insanları görmeseydim üzülmey miydim annemin gittiğine? Yokluğunu hissetmez miydim o zaman? Her şey farklı mı olurdu? Bunları düşünürken gözlerimi kapattığımda kısacık bir süre daha kapalı tutmaya gayret edip etrafta gördüğüm insan silüetlerini hatırlamaya çalıştım. Salon çok kalabalıktı. Bu yüzden gözlerim ne kadar kapanıp açılrsa da hatırlanacak insanların sayısı azalmıyordu. Önümde dizili duran sandalyelerde oturan ve ayakta duran erkekleri süzdüm teker teker. Kadınlar salonun yemek bölümü tarafında toplanmışlardı. Tüm dini törenlerde olduğu gibi burada da ayrı duruyoruz. Nedenini bilmiyorum. Kadınlar ve erkekler beraber dua ettiklerinde ne olmuştu da yasaklanmıştı? Bir arada olmaları babamın anlattıklarından anımsadığım kadarıyla, dua esnasında kadınlara bakmamak, bakınca da aklına cinsel bir düşünceyi getirmemek içindi. Şu anda kim böyle bir şeyi düşünebilir ki?

Aklıma meşgul tutmaya çalışmalıydım sık sık yaptığım gibi. Bu, ne yapacağımı bilemediğim ortamlarda kendime öğrettiğim bir kaçış yolu. Aksi halde şu anda anneme olanları aklımdan çıkaramayacağım ve üzüntüme engel olamayacağım. Açıkçası herkesin içinde hassaslığımın ortaya çıkmasını, üzgün olduğumu göstermeyi ve bana acımalarını istemiyorum. Oyalanmak için sa-

ğında solumda duran antika Fransız vitrinlerine bakmaya başladım. Çocukken bunları mini kale diye kullanıp plastik topla maç yapardık ve azar iştmezdik. Tüm salon annemin severek aldığı antikalarından kalanlar ve onların hatıralarıyla doluydu.

Üzerlerinde heykeller olan eski saatler onları bildim bileli çalışmazdı. Bazı eşyaları yıllar önce İstanbul'a ilk geldiğinde almıştı ama üzerinden o kadar uzun zaman geçti ki eskidiler. Kim bilir belki de antika olmuşlardır şimdi. Fakat çoğunda çocukluk hatıralarımın kokusu ve tadı duruyor. Artık bu evde yaşamadığım için kendi evim gibi hissedemiyorum burayı. Çoğu mobilyalar, eşyalarım aynı kalmış olmasına rağmen, bu ev hep annemindi. Eski yatağımın başucundaki gece masasına sakladığım küçük hatıra defterim bile duruyordu. Yine de burası benim evim diyemiyorum. Demek ki eşyalar tek başına bir anlam taşıymıyormuş. Asıl olan o evin havası, nefesi, enerjisi ve ruhuymuş.

Vitrinin cam raflarının uzun süreden beri silinmemiş olduğu belliydi. Rafların üzeri tozla kaplanmış ama dizi dizi duran oymalı kristal bardaklar sanki yerinden oynamıştı. Alt kısımlarının etrafında tozsuz harelî bir kısım vardı. Sadece bardakların etrafındaki tozu parmağıyla silip temizleyecek biri değildi o. Temizlemeye kalkınca tam temizlerdi ya da hiç yapmazdı. Öyle yardım falan da beklemezdi. Bu raf bence temizlenmemişti, yani tozu alınmamıştı. Belki kalabalıkta biri yanlışlıkla vitrine çarpmış ve bardaklar yerinden oynamıştı. Evet, mutlaka böyle olmalıydı çünkü bir hayli titizdi ve temizliğine çok düşkündü. Sabahları saat beşte kalkar, tüm evi temizler, yemekleri hazırlar ve güne başlardı. Bu iş onun her gün yaptığı jimnastiğiydi. Akşam olunca da eğer dışarı çıkmamışsa saat sekizde yatağına girer ve tüm çocukluğum boyunca tekrar ettiği gibi erken yatıp erken kalkmanın faydalarını sıralardı.

“Early to bed early to rise makes a man healthy, wealthy and wise” diye söylediği İngilizce deyim, “erken yatıp erken kalkan sağlıklı, zengin ve akıllı olur” demektir. Alışkanlığa dönüşün diye bu sözleri üşenmeden her gece tekrar edip durmuştu.

Zenginlikten bahsederken de o zamanlarda özellikle parayı kas-tetmezdi.

Yine gözümü kapattım, bu sefer biraz daha uzun sürdü gözka-paklarımın açılması. Bardağın tozlanmamış alt kısmını düşünme-ye çalıştım.

Kendimde değildim besbelli. Dua bitmiş, misafirler sıray-la önüme gelip elimi sıkıyor, bazıları yanaklarımdan öpüyordu. Farklı insanlar elimi sıkığında her biri tam da adlandıramadığım ve anlam veremediğim değişik bir kuvvet, bir enerji, bir yakınlık hissettiriyordu. Biri elimi sıkıca kavrarken, bir diğeri ruhsuzca elini avcumun içine bırakıyordu. Böyle davranmalarına gıcık olu-rum. Hayatım boyunca laf olsun diye hiçbir şey yapmadım, aynı annem gibi. Yaptıklarımızın hep bir anlamı vardı.

Önümden geçenlerin bazıları dudaklarını iyice yanağıma bastırıp sevildiğimi, yalnız olmadığımı hissettirirken, aralarında bana sarılan-lar bile oluyordu. Bazıları ise sadece yanaklarını yanağıma değdirip ilerliyorlardı. Daha ne kadar dayanmam gerektiğini anlamak isterce-sine uzayıp giden sıraya baktım. Aslında görmek istediğim sevenleri-mizin ne kadar çok ya da az olduğuydu. Bir evvelki gecenin yorgun-luğuna bugünün ağırlığı, halsizlik ve uykusuzluk da eklenince artık pes etmeye hazırdım. Halbuki gece daha yeni başlıyordu.

O sıra, o geçiş, o mecburi taziye sözlerini duymak ne kadar anlamsızdır yakınına kaybeden biri için bir bilseniz. Geçenlerin yüzünde ortama uygun anlamsız bir hüznün, ne söyleyeceğini bi-lemeyen bir çocuk ifadesi ya da sanki onlar öldürmüş tavrı vardı. Mecburiyetten veya ölene saygıdan gelinen bu ziyarette dilini an-lamadığım, ne zaman biteceğini tam olarak kestiremediğim duanın sonunda defalarca “Allah başka keder göstermesin” dediklerinde aklım yerinde değilse ve kafamdan çıkıp başka yerleri dolaşmaya gittiye çok fark eder mi sorarım? Bence etmez, etmiyor da. Bu in-sanlarla öldüğü haberini paylaştığımdan beri daha sadece bir gece geçti diyorum kendi kendime. Halbuki tüm beraber yaşadıklarımız, defalarca gözümün önüne geliveriyor. Gittiğini kabullenmek için

erkendi. Onsuz yaşayacağım nice günlerin ise bu ilkiydi. En zor olanı da bu gecedir, babamdan biliyorum. Bunu atlattıktan sonra gerisi daha kolay olacak. Bekle bak göreceksin diyorum kendi kendime.

Bu kalabalık, bu insan yığını sadece kafamı karıştırmak, açık bir şekilde düşünmeme fırsat vermemek için burada toplanmış. Gelenek bu. Yüzyıllardan beri böyle yapılmış ve hep başarılı olmuş belli. Hâlâ “Allah rahmet eylesin... Evlerden uzak olsun... Başın sağ olsun...” gibi anlamsız sözlere sığınıp başka ne söyleyeceğini bilemeyen insanlar ile bazı akrabalar belki de kafalarının içinden halimize bakıp “Beleteşbi” (Arapça “Allah benzetmesin”) diyerek elimi sıkmaya devam ediyordu. Sağ olacak hangi başım kaldı ki? Önce başım olan babam, sonra da annem gitmedi mi benim? Ne diyorlar ki? Onları duymuyordum bile.

“İyi günlerde görüşmek üzere” lafını duyduğumda aklım yine bambaşka bir yerdeydi. Aniden İtalyan asıllı çocukluk arkadaşımın sesini fark ettim. “Allah kavuştursun” dedi üzüntülü bir sesle. İçimden güldüm ama ona belli etmedim. Kesinlikle art niyeti yoktu biliyorum ama bazı sözleri birbirine karıştırmak gibi bir beceriye sahipti. Deyimleri ezbere bilir fakat anlamını tam hatırlamadığından doğru zamanda kullanmazdı. İyi ki “Darısı başına” demedi diye avundum. Darının mısır olduğunu ve düğün dernek iyi günlerde havaya bereket getirsin anlamında atıldığını biliyordum. Şu anda kutlanacak ne olabilirdi ki? Allah’tan söylemedi diye düşünerek istemeden gülümsedim. İlk defa bir yabancıya, aile dışında birine bakıp yanımda olmayan annemden bir şey görüyordum. Annem nasıl da Türkçe kelimeleri birbirine karıştırır, bildiği beş lisanı aynı anda kullanırken bir lisandan diğerine geçtiğini fark etmezdi. Belli ki artık pek çok şey annemi hatırlatacaktı bana veya onu unutmamak için onları ben arayacaktım.

Aklım hâlâ sabahki cenaze törenindeydi. O gün en çok kalabalığı alabilecek Neve Şalom Havrası, hep bembeyaz çiçeklerle süslü görmeye alıştığım yer, siyah bayraklarla bezenmişti. Bayrakların üzerinde gümüş sırma iplikle yazılı İbranice kelimeler vardı. Ne ol-